



KVALITETSVURDERING AF

NORDJYLLANDS KYSTMUSEUM

2011

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION TIL KULTURARVSSTYRELSENS KVALITETSVURDERING	2
Vurderingsgrundlag.....	2
Opfølgning	3
NORDJYLLANDS KYSTMUSEUM.....	4
Nøgletal for museet.....	4
KULTURARVSSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING OG ANBEFALINGER.....	6
KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER	7
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse.....	7
Økonomi	9
Forskning.....	10
Formidling.....	11
Indsamling, registrering og bevaring	14
Kapitel 8-arbejdet og samarbejde med Frederikshavn Kommune	16
KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ NORDJYLLANDS KYSTMUSEUM.....	17
 BILAG 1: FORSKNINGSVURDERING	

INTRODUKTION TIL KULTURARVSSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturarvsstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturarvsstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen.

Gennem de sidste ti år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, Digitalisering af kulturarven fra 2008, Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2009, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den national undersøgelse af museernes brugere i 2010 og endelig Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selv-vejende kulturinstitutioner fra 2011.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser ligger til grund for Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturarvsstyrelsens hjemmeside:

www.kulturarv.dk/museer/museumsdrift/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturarvsstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturarvsstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer, består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturarvsstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, regnskab, årsberetning og arbejdsplan samt museets indberetning til Kulturarvsstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune.

Museets forskning vurderes på baggrund af en faglig evaluering foretaget af det relevante faglige råd under Kulturarvsstyrelsen.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturarvsstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed ud fra fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturarvsstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport. Den eksterne forskningsevaluering er bilagt rapporten. Den samlede kvalitetsvurderingsrapport sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturarvsstyrelsens anbefalinger. Kulturarvsstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Museet skal 12 måneder efter godkendelse af opfølgningsplanen skriftligt dokumentere opfølgningen. Kvalitetsvurderingen vil blive afsluttet på et møde med Kulturarvsstyrelsen.

NORDJYLLANDS KYSTMUSEUM

Nordjyllands Kystmuseum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum beliggende i Frederikshavn Kommune. Museet er en selvejende institution oprettet ved en fusion pr. 1. januar 2009 mellem de tre tidligere selvstændigt statsanerkendte museer: Sæby Museum, Bangsbo Museum samt Skagen By- og Egnsmuseum.

Museets ansvarsområde er nyere tids kulturhistorie (efter 1536) i Frederikshavn Kommune. Dets emnemæssige fokus er nordjysk kystkultur, herunder fiskeri- og søfartshistorie. Af vedtægterne fremgår, at museet desuden har købstadshistorie, herregårdshistorie, besættelsestid, skolehistorie og turisthistorie som ”særlige faglige indsatsområder”.

Nordjyllands Kystmuseum varetager det marinarkæologiske ansvar i Region Nordjylland. Vendsyssel Historiske Museum har ansvaret for den arkæologiske virksomhed på land i Kystmuseets geografiske ansvarsområde.

Museet består af tre hovedafdelinger svarende til de tidligere selvstændige museer i Sæby, Frederikshavn og Skagen. Hver af disse afdelinger har sit særlige emnemæssige fokus.

- *Sæby Museum* er koncentreret om turisme og skolehistorie.
- *Bangsbo Museum* i Frederikshavn har fokus på søfart, besættelsen og herregården som ramme for kunstnerliv.
- *Skagen By- og Egnsmuseum* arbejder med fiskeriet og den dertil knyttede byhistorie og byggeskik.

Nordjyllands Kystmuseum driver også tre lokalhistoriske arkiver, et arkiv ved hver af de tre hovedafdelinger. Arkivernes formål er defineret i museets vedtægter: De skal dokumentere Frederikshavn Kommunes lokalhistorie gennem indsamling af arkivalier, billeder, lydoptagelser og trykt materiale. Arkiverne er en integreret del af museets organisation, men arkivalierne er ikke en del af museets samling og dermed ikke omfattet af museumslovens bestemmelser.

Frederikshavn Kommune er museets hovedtilkudsyder.

Nøgletal for museet

Museets samlede omsætning for 2010 var ca. 24,8 mio. kr. Tallet var ekstraordinært højt i 2010 i kraft af store engangstilskud fra EU og Nordisk Ministerråd. I museets budget for 2011 forudses en samlet omsætning på 17,3 mio. kr.

Det samlede kommunale tilskud i 2010 var på 8,2 mio. kr., og det samlede statslige driftstilskud på 4,2 mio. kr.

På udgiftssiden var personale med 13,7 mio. kr. den dominerende post i 2010. Personalet omfattede 36,4 årsværk, hvoraf de 8,6 fastansatte videnskabelige årsværk.

Museet har opgivet antallet af genstande i museets samling til cirka 60.000 fordelt på 50.000 inventar-numre.

I 2010 havde museet ca. 60.000 besøgende.

Museets 3 museumsforeninger har cirka 800 medlemmer i alt.

KULTURARVSSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING OG ANBEFALINGER

Det er Kulturarvsstyrelsens samlede vurdering, at Nordjyllands Kystmuseums opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Kulturarvsstyrelsen har dog identificeret en række udfordringer, der særligt knytter sig til det fusionerede museums arbejdsgrundlag, organisation og ledelse.

Disse forhold er nærmere beskrevet i det følgende.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

Arbejdsgrundlag

Fusionen mellem de tre tidligere selvstændige museer hviler på en fælles vision, som er formuleret i museets arbejdsplan 2011-14:

”at arbejde med kystkulturen fra Sæby i syd til Skagen i nord med henblik på gennem sin forskning at afdække og gennem utraditionel formidling at beskrive den historiske og strukturelle udvikling i ansvarsområdet og sætte den ind i en regional, national og international sammenhæng.”

Mange af de emner, de gamle selvstændige museer hver især beskæftigede sig med, falder naturligt ind under Kystmuseets samlende vision. For Sæbys vedkommende gælder det f.eks. et tema som turismen, for Bangsbo søfart og kystforsvar og for Skagen fiskeriet og byens historie. Men der er også en del emner, som de enkelte museer tidligere beskæftigede sig med, som i dag falder uden for den nye, fælles vision, f.eks. skolehistorie, herregårdshistorie, dele af købstadshistorien, vognsamlingen, hårsamlingen, købmandsbutikken, mv.

Endnu virker de tre gamle købstadsmuseer i mange henseender som adskilte, selvstændige institutioner. De har hver især fuld bemanning inden for de centrale museumsopgaver som forskning, formidling og samlingsvaretagelse. Afdelingerne har hver deres egen museumsforening, de har hver deres hjemmeside, publikum bliver ikke henvist og ledt videre fra den ene til den anden afdeling osv.

Museet fremhæver den geografiske afstand på godt 60 km. mellem de to fjernest beliggende afdelinger i Sæby og Skagen som en vigtig grund til, at fusionsprocessen frem mod én samlet, integreret institution trækker i langdrag. Men især hensynet til de tre museumsforeningers engagement i de respektive museumsafdelinger anføres som argument for en forsigtig og langstrakt proces.

Det er tilfredsstillende:

- At museet bygger fusionen på en vision om kysten som den kulturhistoriske fællesnævner. Kulturarvsstyrelsen er enig med museet i, at Frederikshavn Kommunes kulturhistorie med fordel kan anskues og perspektiveres med udgangspunkt i den geografiske beliggenhed ved Vendsyssels østkyst.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At museets fusion fortsat er mere teori end realitet. På de fleste områder fremstår de tre afdelinger stadig som selvstændige museer.
- At museet kun i ringe grad har kommunikeret, udfoldet og skriftligt formuleret de strategier, der skal lede frem mod visionen.

- At museets udstillinger og øvrige formidling kun sporadisk understøtter visionen, og at der ikke henvises internt mellem afdelingerne.
- At museet ikke aktivt har taget stilling til, hvad der skal ske med de emner og de dele af samlingerne, som falder uden for museets vision og ansvarsområde.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet skriftligt formulerer den overordnede strategi, der er nødvendig for at nå Kystmuseets vision om ét samlet museum. Strategien skal bidrage til at prioritere museets forskellige aktiviteter med det formål at sikre sammenhæng og synergi mellem afdelingerne og en klar faglig profil udadtil. Den bør indeholde milepæle, som gør det muligt at måle fremdriften.
- At museet med udgangspunkt i en kommunikationsstrategi, målrettet formidler sin vision både til den almene offentlighed og til Frederikshavn Kommune.

Organisation og ledelse

Museets bestyrelse, der består af 10 medlemmer, er sammensat af:

- 2 medlemmer af Frederikshavn Byråd
- 1 repræsentant for erhvervs- og turismeområdet udpeget af Frederikshavn Byråd
- 6 medlemmer udpeget af de 3 museumsforeninger (hver museumsforening vælger 2 medlemmer)
- 1 medarbejderrepræsentant.

Bortset fra repræsentanten for erhvervs- og turismeområdet er ingen af bestyrelsesmedlemmerne udpeget på baggrund af særlige professionelle kompetencer. Bestyrelsen har nedsat et forretningsudvalg, som i det daglige varetager dialogen med museets leder.

Bestyrelsens medlemmer har deltaget i kursus for museumsbestyrelser arrangeret af Organisationen Danske Museer (ODM).

Museets daglige ledelse varetages af museumsdirektøren. I lyset af museets mange projekter har den daglige leder af afdelingen i Skagen fungeret som projektchef, ligesom det i praksis har vist sig hensigtsmæssigt at samle den økonomiske administration under en de facto regnskabschef ligeledes baseret i Skagen. Denne arbejdsdeling ændrer dog ikke ved det forhold, at en overvejende del af den daglige ledelse er samlet i én enkelt person, og at et deraf følgende arbejdspress kan have bidraget til lederens aktuelle sygdom pga. stress. Det er det overordnede indtryk, at museet har videreført en organisation og formel ledelsesstruktur, som var hensigtsmæssig på de små lokalmuseer, men som ikke er effektiv til styring af en moderne kulturinstitution, som med en omsætning på godt 17 mio. kr. er Frederikshavn Kommunes største kulturpolitiske aktør.

Bestyrelsens opmærksomhed henledes på, at Kulturministeriet har udsendt "Anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner". Baggrunden for anbefalingerne er stigende krav til ledelsen af kulturinstitutionerne. Anbefalingerne skal styrke bestyrelser og direktioner i forhold til at løfte de ledel-

sesmæssige opgaver og det ansvar, loven og bekendtgørelsen pålægger dem, og understøtte, at tilskudsmodtagere løser offentligt finansierede opgaver professionelt, kompetent og effektivt.

Det er tilfredsstillende:

- At museet giver udtryk for, at organisationen ønskes bygget op ud fra saglige opgaver frem for geografisk adskilte afdelinger.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- At bestyrelsen er så stor og med en overvægt af repræsentanter for de lokale museumsforeninger.
- At kun et enkelt medlem af bestyrelsen er valgt i kraft af sin særlige kompetence.
- At museets organisation med enkelte undtagelser i praksis er bygget op omkring tre afdelinger med hver sin fulde, museumsfaglige bemanding.
- At formulering og udmøntning af museets nye idégrundlag med tilhørende strategi har været underprioriteret i forhold til projektopgaver og lederens eksterne engagementer.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At den daglige ledelse med få undtagelser synes at hvile på en enkelt person og kun i ringe grad forekommer at være uddelegeret til underordnede chefer.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet følger anbefalingerne i Kulturministeriets rapport om ”God ledelse i selvejende kulturinstitutioner” og i den forbindelse justerer bestyrelsens sammensætning.
- At der etableres en struktur for museets daglige ledelse, som i højere grad er baseret på uddelegering af ansvar for sagligt definerede områder.
- At museets daglige ledelse fokuserer sin indsats på de opgaver, der er centrale for at fuldbyrde visionen om Kystmuseet og i mindre grad spreder kræfterne på projekter og eksterne tillidshverv.
- At museet prioriterer organisering af opgaverne på tværs af de tre institutioner

Økonomi

Med en omsætning i 2010 en omsætning på godt 24 mio. kr. er Nordjyllands Kystmuseum blandt de 10 største museer i Danmark. Men museets økonomi er præget af flere store projekter, som modtager tidsbegrænsede tilskud fra EU og Nordisk Ministerråd. Det drejer sig om

- Digitales II – aktører i historien ”Det svære valg” - løber til 31.12.2011
- Skagen Odde Interaktions Projekt (SOI) - løb til 28.2.2011
- Interregionalt Kulturoplevelses Netværk (IKON) – løber til 31.5. 2012
- Netværksplatform til Kulturarvsklynge Nordjylland – løber til 31.12.2011

I regnskab 2010 udgør øremærkede projektilskud fra EU og Nordisk Ministerråd 5,8 mio. kr. I budget 2011 falder tilskuddene væk, og omsætningen reduceres dermed til godt 17 mio. kr.

Museets revisor anbefaler, at der fortsat sker en løbende opfølgning på museets økonomi, herunder især på de igangværende projekter, så det sikres, at der er sammenhæng mellem indtægter og udgifter i projekterne. Revisor anbefaler videre, at der fra bestyrelsens side løbende sker opfølgning på museets arbejdsplan 2011-2014, ligesom bestyrelsen bør overveje, hvorvidt der med fordel kan udarbejdes konkrete mål for 4-års perioden til sikring af planens gennemførelse.

Det er meget tilfredsstillende:

- At museet har været i stand til at tiltrække store tilskud fra EU og Nordisk Ministerråd.
- At museet kun er belastet af ejerforhold til få bygninger og at udgifter relateret til bygningsvedligehold ligger på et lavt niveau.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At styringen af de eksternt finansierede projekter tilsyneladende er sket på bekostning af det grundlæggende arbejde med fuldbyrdelsen af museets fusion.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet overvejer, om de omkostninger og den arbejdsindsats, det lægger i projekterne, står mål med det blivende afkast for museet i form af højere kvalitet i udstillinger, forskning mv. Er projektpengene populært sagt for dyrt købt?
- At museet følger revisors råd om løbende opfølgning på museets økonomi, herunder især på de igangværende projekter.
- At museets bestyrelse er opmærksom på, at der sikres driftsmidler til de aktiviteter, som igangsættes i forbindelse med de eksterne projekttilskud.

Forskning

Museet har ingen nedskrevet strategi for sin forskning, der kan benyttes til begrundet prioritering af de emner inden for ansvarsområdet, der bør gøres til genstand for nærmere studier.

Kystmuseet anfører, at dets forskning endnu er af begrænset omfang, fordi fusionen først fandt sted i 2009 og fordi faginspektørernes arbejde har været koncentreret på opgaver relateret til sammenlægningen af de tre gamle museer. Museet har dog indsendt 18 publikationer fra de seneste 4 år, som Kulturarvsstyrelsen har ladet vurdere af et sagkyndigt udvalg (se bilag 1).

I evalueringen fremhæves det, at det indsendte naturligt nok stadig er resultat af forskning udført på de gamle selvstændige, men nu sammenlagte museer. Desuden noteres det, at en del publikationer er skrevet af forfattere, som har medbragt deres viden fra andre ansættelser og som siden har forladt museet til fordel for andet arbejde. Med de reservationer vurderes størstedelen af den tilsendte litteratur at bestå i lødig forskningsformidling, som henvender sig til den lokale offentlighed og ikke til forskerkolleger. Kun sjældent finder man eksplicite metodiske og teoretiske refleksioner, hvilket betyder, at kun få af de tilsendte publikationer lever op til de krav til forskning, som stilles i henhold til det almene forskningsbegreb.

Selv om det vurderes positivt, at museet i sin forskning i høj grad samarbejder med andre institutioner, f.eks. Søfartspuljen, Fiskeri- og Søfartsmuseet, Nordjyske Renæssancestudier m.fl. er konklusionen, at museets store kendskab til kilderne til områdets kulturhistorie kun i begrænset omfang bruges til at komme i dialog med andre forskningsmiljøer.

Forskning er en af de statsanerkendte museers kerneopgaver. Det er på baggrund af den viden, museet skaber gennem sin forskning, at museet er i stand til at levere interessant formidling og formulere målrettede indsamlingsplaner. Dermed er forskningen også forudsætning for, at museet gennem aktiv indsamling kan sikre sig, at det kun er de relevante genstande, der indgår i museets samling. Med udgangspunkt i denne opfattelse af forskningens betydning på et museum, vurderer Kulturarvsstyrelsen, at Kystmuseets forskning kun i begrænset omfang er lagt til grund for museets indsamling og udstillinger. Forskningen fremstår således som en noget isoleret aktivitet, hvis resultater endnu mangler at give sig udslag i målrettede indsamlings- og formidlingsplaner.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At museet ikke har en skriftligt formuleret strategi for sin forskning.
- At en del af den indleverede litteratur til forskningsbedømmelse mangler eksplicite metodiske og teoretiske refleksioner og dermed ikke lever op til de krav til forskning, som stilles i henhold til det almene forskningsbegreb.
- At forskningen tilsyneladende kun i begrænset omfang lægges til grund for indsamling og formidling i museets udstillinger.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet formulerer en skriftlig strategi med milepæle for hvordan og hvornår, det vil udføre sin forskning, så den dels lever op til kravene i Kulturministeriets almene forskningsbegreb, dels over en periode beskæftiger sig med alle de centrale emner inden for museets ansvarsområde.
- At museet benytter sin forskning som grundlag for indsamling og formidling.

Formidling

Museet har ingen nedskrevet formidlingsstrategi, der kan benyttes til begrundet prioritering af emner til udstilling og anden formidling inden for museets samlede ansvarsområde.

Museet råder over i alt 7 udstillingssteder.

I Sæby vises byens og den gamle Sæby Kommunes kulturhistorie med særligt fokus på de tilreisende malere, forfattere og senest turister, som fra omkring 1850 ud fra forskellige synsvinkler har fundet egnen attraktiv. Afdelingen rummer også udstilling af mere traditionelle museumsgenstande i form af forskellige værksteder og en købmandsbutik med inventar fra omkring 1. verdenskrig. Udover de faste udstillinger, som museet agter at forny og stramme tematisk op, vises der i Sæbyafdelingen skiftende særudstillinger, pt. udstillinger af en lokal samlers motorcykler og en anden samlers barbie dukker.

Sæbyafdelingen har ca. 7.000 brugere på årsbasis, heri inkluderet besøgende på det lokalhistoriske arkiv, som deler bygninger med museet. Den nationale brugerundersøgelse viser, at afdelingen har relativt mange udenlandske besøgende, mange førstegangs-besøgende, få besøgende fra lokalområdet og et højt indslag af besøgende, der tilfældigt kommer forbi.

Udover udstillingerne i det gamle Sæby Museum benytter Kystmuseet efter aftale med ejeren, Sæbygård-fonden, det nærliggende Sæbygård til skiftende særudstillinger bl.a. af herregårdens samling af bord- og dækketøj. Museet arrangerer også rundvisninger, hvor der fortælles om herregårdens historie, dens interiør og dens samling af malerier. Museet har ikke noget ejerforhold hverken til gården eller inventaret, men museet føler et moralsk ansvar for, at den kulturarv tingene repræsenterer, ikke lider overlast.

Frederikshavnsafdelingen rummes i den tidligere Bangsbo Herregård. I avlsbygningerne findes tre samlinger: En søfartssamling med vraget af det godt 10 meter lange Ellingåskib som markant blikfang, en besættelsestidssamling og en typologisk opstillet samling hestevogne. Bangsbos hovedbygning danner med sine originale interiører ramme om en meget heterogen samling af genstande (hårsamling, strygejern, almuestue mv.).

Frederikshavnsafdelingen har årligt 20-25.000 besøgende (inkl. besøgende på det lokalhistoriske arkiv i administrationsbygningen). Besøgstallets størrelse skal ses i lyset af Bangsbo-områdets karakter af bypark og populært udflugtsmål for Frederikshavnere. I den nationale brugerundersøgelse er museet karakteriseret ved mange førstegangsbesøgende og ved at ligge under gennemsnittet for så vidt angår egnethed for børn og mulighederne for aktiv deltagelse.

Bangsbo-fortet, der ligger et par kilometer fra museet, er et område med militære bunkers og kanonstillinger, som har været i brug såvel af tyskerne under besættelsen som af det danske kystforsvar frem til midten af 1980-erne. Kystmuseet formidler besættelsestids- og koldkrigshistorie på stedet i forlængelse af den udstilling om besættelsen, som vises på Bangsbo.

I Krudttårnet på havnen i Frederikshavn har museet en lille udstilling om Frederikshavns citadel og befæstning.

Afdelingen i Skagen består af det tidligere selvstændige Skagen By- og Egnsmuseum, som er et kombineret frilands- og indendørs-udstillingsmuseum. Frilandsafdelingen omfatter bl.a. den ”rige fiskers” og den ”fattige fiskers” huse, mens udstillingen indendørs fortæller om byens historie, fiskeri, redningsvæsen og søfart. Til afdelingen hører desuden en lille udstilling i Kandestedernes redningsstation om Kandestedernes kulturhistorie, en smedje i Skagen samt en kutter, der i sommerhalvåret sejler med betalende gæster.

Afdelingen i Skagen har ca. 30.000 årlige besøgende. Af den nationale brugerundersøgelse fremgår, at relativt få af dem kommer fra udlandet, og at det ikke er lokalbefolkningen, men primært tilrejsende danske turister, der besøger udstillingerne.

Med undtagelse af besættelsestidsudstillingen på Bangsbo, som trods sin alder stadig har umiddelbar publikumsappel, må Kystmuseets udstillinger generelt karakteriseres som gennemgående pæn, men også meget traditionel museumsformidling af lidt ældre dato. Der er kun sporadisk benyttet moderne formidlingsteknologier og brugerinddragende faciliteter i udstillingerne. Museet oplyser, at flere af udstillingerne er ved at blive revideret under indtryk af det nye samlende kystmuseumskoncept.

Af "Danske museer i tal 2009" fremgår, at museet har 2 formidlingsmedarbejdere med en relevant kompetencegivende uddannelse inden for formidling eller undervisning.

I 2009 viste museet 7 særudstillinger og det havde 280 omvisninger, heraf 50 med outreach-perspektiv. Det udgav 3 formidlingspublikationer og det arrangerede 180 aktiviteter af formidlingsmæssig karakter uden for museet.

Museet har ingen skriftlige samarbejdsaftaler med undervisningssektoren og heller ingen annoncerede undervisningstilbud, der er koordineret med trinmål og læreplaner. Alligevel modtog 100 skoleklasser i 2009 museets undervisningstilbud, heraf 90 klasser fra grundskolen og 10 klasser fra ungdomsuddannelser. Undervisningsforløbene knyttede sig især til besættelsestidsudstillingen og Bangsbo-fortet.

Kystmuseets hjemmeside består af en enkelt fast side med links til hvert af de tidligere selvstændige museers gamle hjemmesider. Museet har opgjort antallet af unikke besøgende på hjemmesiden til 209.000.

Det er meget tilfredsstillende:

- At den forskning, museet formidler gennem publikationer, vurderes som "lødige forskningsformidling" af et sagkyndigt udvalg.

Det er tilfredsstillende:

- At museet markerer sig gennem mange formidlingsaktiviteter uden for museets fysiske rammer.
- At en af museets afdelinger har et højt indslag af udenlandske brugere.
- At museet har formidlingsmedarbejdere med relevant kompetencegivende uddannelse inden for formidling eller undervisning.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- At museet ikke indgår i relevante netværk og samarbejder om udvikling af museets formidlingsvirksomhed.
- At publikum vurderer muligheden for aktiv deltagelse og egnethed for børn lavt for så vidt gælder Bangsbo.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At museet ikke har en formidlingsstrategi for det samlede ansvarsområde.
- At det samlede indtryk af udstillingerne er, at de er af ældre dato og meget traditionelle i deres formsprog. Museets ønsker om avanceret formidling står i kontrast til de aktuelle forhold.
- At museet ikke har en velfungerende, fælles hjemmeside som en væsentlig del af museets samlede formidling.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet med udgangspunkt i sin vision udarbejder en formidlingsstrategi for museets samlede ansvarsområde. Strategien skal bidrage til at prioritere museets forskellige aktiviteter inden for formidling og den skal sikre sammenhæng og synergi mellem afdelingerne. Den bør indeholde milepæle, som gør det muligt at måle fremdriften.
- At museet snarest etablerer én samlet hjemmeside, evt. med teknisk hjælp til etablering fra kommunen.
- At museet indgår formelle aftaler med undervisningssektoren.

Indsamling, registrering og bevaring

Indsamling

Museet har ingen nedskrevet indsamlingsstrategi, men oplyser at indsamlingen bestemmes af de faglige satsninger, som fremgår af museets vedtægter og af de visioner og strategier, der er formuleret i museets arbejdsplaner.

Museet har en restriktiv indsamlingspraksis, der for tiden primært omfatter søfarts- og fiskerihistorie samt marinarkæologiske fund. Det oplyses, at der arbejdes med at begrænse spontane afleveringer af gamle genstande uden relevans for museets ansvarsområde, og det forsøges at afgrænse museets indsamling til kampanjer, som knytter sig til undersøgelses- og forskningsprojekter.

Dele af samlingen knytter sig til temaer, som falder uden for museets saglige ansvarsområde. Det gælder f.eks. vognsamlingen, tekstsamlingen, hårsamlingen og de fleste af tingene i kælderudstillingen i Skagen. Museet arbejder på at uddeponere eller på anden vis udskille de dele af samlingen, som ikke er relevante for Kystmuseet.

Registrering og indberetning til centralregister

Museets samling er gennemregistreret, og det er indtrykket, at museet er godt på vej i omlægning fra analog til digital registrering. Til den daglige registrering benytter museet det fællesmuseale system Regin. Der er fremdrift i den lovpligtige indberetning af genstande til centralregisteret, Museernes Samlinger. Ud af en samlet bestand på ca. 50.000 inventarnumre har museet aktuelt (medio september) indberettet ca. 33.000 numre. Men der udestår således indberetning af 17.000 numre. Museet har fået frist til udgangen af 2011.

Bevaring

Bevaringscenter Nordjylland rapporterer, at samlingernes tilstand generelt er god, men at dele af samlingerne opbevares i magasiner, som ikke har tilfredsstillende standard. I flere af magasinerne savnes således både tyveri- og brandalarmer, og generelt må magasinerne betegnes som overfyldte.

Sæby-afdelingens magasiner er fordelt på selve museet, på Sæby Rådhus, på Sæbygårdskolen samt på en længe på en gård i nærheden af Sæby. Det sidste magasin vurderer museet selv som værende af så ringe klimamæssig standard, at det er nødvendigt med en hurtig flytning af de genstande, som opbevares dér.

På Bangsbo-afdelingen findes et stort centralmagasin, hvor skønsmæssigt 80% af museets magasinerede samlinger opbevares. Dertil kommer enkelte mindre magasiner på gården og i to bunkersanlæg. Desuden et fjernmagasin i en hal, museet lejer af kommunen i udkanten af byen.

Skagen-afdelingen råder over et hovedmagasin og et grovmagasin på tilsammen knap 150 m².

Det er tilfredsstillende:

- At museet er opmærksomt på, at indsamlingen skal styres af de faglige satsninger, som fremgår af museets vedtægter og af de visioner og strategier, der er formuleret i museets arbejdsplaner.
- At museet er opmærksomt på, at de dele af samlingen, der falder uden for ansvarsområdet, bør udskilles.
- At museets samling er gennemregistreret og at indberetningsefterslæb til centralregisteret vil blive indhentet med udgangen af 2011.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- At museet oplyser, at der arbejdes med at begrænse spontane afleveringer af gamle genstande uden relevans for museets ansvarsområde. Denne praksis burde kunne stoppes umiddelbart.
- At revisor i en kommentar til regnskab 2010 oplyser, at der ikke foreligger nogen skriftlig procedurebeskrivelse for museets registreringer.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At museet ikke har en skriftlig indsamlingsstrategi.
- At flere af museets magasiner ikke har tilfredsstillende standard og generelt virker overfyldt.
- At museets magasiner er spredt på så mange adresser.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet umiddelbart ophører med at modtage spontane afleveringer, som ikke er bestemt af de faglige satsninger, som fremgår af museets vedtægter og af de visioner og strategier, der er formuleret i museets arbejdsplaner.
- At museet formulerer en skriftlig strategi for, hvilke typer genstande og hvilket øvrigt dokumentationsmateriale, museet vil indsamle i fremtiden.

- At museet udarbejder en skriftlig procedurebeskrivelse for sin registreringspraksis. Beskrivelsen bør også indeholde en dokumentation af registreringspraksis på hver af de tre tidligere selvstændige museer.
- At museet samler sine magasiner på en enkelt eller nogle få adresser.
- At museet løser sit magasinproblem i fællesskab med et eller flere nabomuseer.

Kapitel 8-arbejde og samarbejde med Frederikshavn Kommune

De statsanerkendte museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlig kulturarv i kulturlandskabet sikres, bevares og inddrages i udviklingen af lokalområdet.

Den opgave varetager museet bl.a. ved at deltage i drøftelserne om kommuneplan og ved at levere bidrag og kommentarer til lokalplaner samt bygge- og anlægssager.

I 2009 bidrog museet til 20 lokalplaner, og det kommenterede 40 bygge- og anlægssager på basis af tilsendte lister over byggetilladelser.

Museet giver udtryk for, at det generelt ikke er inddraget i de forberedende stadier af kommunens fysiske planlægning.

Museet og kommunen har i fællesskab formuleret en museumspolitik. Men det er kommunens generelle opfattelse, at det ville fremme dialogen, hvis kommunen oftere modtog mere fyldige orienteringer om museets visioner og strategi.

Det er tilfredsstillende:

- At museet bidrager til kommunens planarbejde.
- At museum og kommune har en god løbende dialog.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- At kommunen giver udtryk for, at den mangler oftere og fyldigere information om museets visioner og strategier.
- At museets kulturhistoriske synspunkter ikke inddrages allerede i de indledende stadier af den kommunale fysiske planlægning.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet i højere grad følger den mundtlige dialog med kommunen op ved at kommunikere sine mål og strategier eksplicit og på skrift.
- At museet ikke blot afventer lokalplaner og byggesagslister, men proaktivt indgår i dialog med kommunen tidligt i den fysiske planlægningsproces.

KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ NORDJYLLANDS KYSTMUSEUM

Kvalitetsvurderingsbesøget på Nordjyllands Kystmuseum fandt sted den 19.-20. september 2011.

På besøgets første dag besigtigedes følgende lokaliteter:

- Sæby Museum og lokalhistorisk arkiv
- Bangsbomuseet og lokalhistorisk arkiv, Bangsbofortet og magasinet i Randersgade
- Skagen By- og Egnsmuseum, snurrevodskutter ”Hansa” og smedjen

På besøgets anden dag afholdtes kvalitetsvurderingsmødet på afdelingen på Bangsbo med deltagelse fra museets bestyrelse, Frederikshavn Kommune og Kulturarvsstyrelsen.

Fra Kystmuseet deltog:

- Konstitueret leder, museumsinspektør Michael Ax
- Bestyrelsesformand Merete Dejgaard Bernth

Fra Frederikshavn Kommune deltog:

- Børne- og kulturkoordinator Uffe Borg (Børne- og Kulturforvaltningen/ sekretariat)

Fra Kulturarvsstyrelsen deltog:

- Kontorchef Ole Winther
- Konsulent Jakob Hansen
- Konsulent Eske Wohlfahrt

BILAG 1: FORSKNINGSVURDERING

Forskningsevaluering af Nordjyllands Kystmuseum, publikationer indleveret under Nyere tid

Til bedømmelse er indleveret:

- 1) Søndergaard, Morten Karnøe (red.) og Jan Hammer Larsen (red.) (2007). *Danske jern- og stålskibsværfter ca. 1850-2005*. Esbjerg: Fiskeri- og Søfartsmuseet, Saltvandsakvariet.
- 2) Morten Hahn Pedersen, Morten Karnøe Søndergaard (2007). Nye tal på dansk offshore, *Sjæk'len - Årbog for Fiskeri- og Søfartsmuseet, Saltvandsakvariet i Esbjerg*, 125-143. (PR1)
- 3) Søndergaard, Morten Karnøe (2007). Læsø og hummerfiskeriet, Omstilling og organisationsformer, ca. 1960-2005. *Sjæk'len - Årbog for Fiskeri- og Søfartsmuseet, Saltvandsakvariet i Esbjerg*, 79-93. (PR1)
- 4) Jan Larsen: Søvejen til Fladstrand – fra udmark til handelsplads. I *Fra reformation til enevælde. Renæssancen i Nordjyllands 1536-1660*. Nordjyske Museers Østkystnetværk 2007.
- 5) Jan Larsen: Læsø 2009: A maritime archaeological survey. *Maritime Archaeology*. Newsletter from Denmark. No. 25 2010.
- 6) Jens Thidemann: Sæby – En af Danmarks mådeligste flækker. I *Nordjylland under Englandskrigen 1807 – 1814 s- 487 - 512*. Aalborg Universitetsforlag 2009.
- 7) Erik S. Christensen: Saltlandet. I *Fra reformation til enevælde. Renæssancen i Nordjyllands 1536-1660*, s. 339 – 366. Nordjyske Museers Østkystnetværk 2007.
- 8) Erik S. Christensen: En ubetydelig by, med nogen skibsfart. (Sammen med Lars Schreiber Pedersen). I *Nordjylland under Englandskrigen 1807 – 1814*, s. 513-42. Aalborg Universitetsforlag 2009.
- 9) Michael Ax: Skagen i Renæssancetiden. I *Fra reformation til enevælde. Renæssancen i Nordjyllands 1536-1660*, s.367 – 80. 2007
- 10) Hans Munk Pedersen: Den Nørrejyske Roflotille. I *Nordjylland under Englandskrigen 1807 – 1814*, s 231-47. Aalborg Universitetsforlag 2009.
- 11) Søndergaard, Morten Karnøe (2008). The Rise and Fall of the North European Mackerel Fisheries in the Nineteenth Century, *International Journal of Maritime History*, Vol. XX, no. 1, 115-133. (PR2)
- 12) Søndergaard, Morten Karnøe and Vera Schwach (2009). The Nordic Shrimp Industry. State entrepreneurship, intellectual and industrial structures, c. 1895-1950, *Scandinavian Journal of History*, Vol. 34, no. 2, 162-181. (PR2)
- 13) Søndergaard, Morten Karnøe and Chris Reid (2009). Bilateral trade and fisheries development: the Anglo-Danish Trade agreement, 1933, 16 pp., (accepted). *Scandinavian Journal of History* (PR2)
- 14) Jan Hammer Larsen: Pervyjs forlis 1758. Historien om russerne i Vendsyssel. *Maritim Kontakt* 32, 113-127

15) Erik S. Christensen: *En værftskrønike. Historien om Frederikshavn Værft fra begyndelsen i 1870*. Frederikshavn Maritime Erhvervspark A/S 2010

16) Michael Ax: Skagen – det handler om fisk. *Geografisk Orientering*. Tema: 40 år på toppen, juni 2010, 572-577

17a) Michael Ax: Skagen – Fiskerierhverv under omlægning. I *Fiskeriet der forsvandt. Eksempler fra et dansk fiskerierhverv i opbrud 1990-2008*. Fiskeri- og Søfartsmuseets Forlag 2010, 87-98

17b) Morten Karnøe Søndergaard: Dansk fiskeri set i perspektiv. I *Fiskeriet der forsvandt. Eksempler fra et dansk fiskerierhverv i opbrud 1990-2008*. Fiskeri- og Søfartsmuseets Forlag 2010, 181-191

I alt 6 forfattere er repræsenteret, hvoraf 2 kun med en enkelt titel. Karnøe Søndergaard har været ansat som museumsinspektør i Skagen i perioden 1.12.2007 til 1.9.2010, hvortil han har medbragt sin "videnskæssige ballast fra tidligere ansættelser", og han har publiceret på baggrund af denne, idet emnerne af museet ikke vurderedes at være helt irrelevante for et kystmuseum.

Tre publikationer indgår ikke i evalueringen af Nordjyllands Kystmuseum:

Nye tal på dansk offshore (2) er en redegørelse for resultatet af en undersøgelse gennemført i 2007 af offshorebranchens udvikling og aktuelle værdi for det danske samfund. Publikationen lever op til det almene forskningsbegreb og er udgivet i et fagfællebedømt tidsskrift, men den har udelukkende fokus på Esbjerg-området og er udgivet i 2007, hvor den ene af de to forfattere først blev ansat på Skagen By- og Egnsmuseum 1. december.

Læsø og hummerfiskeriet. Omstilling og organisationsformer, ca. 1960-2005 (3) som præsenterer en undersøgelse lavet for Læsø Museum og Fiskeri- og Søfartsmuseet i 2007, da den er skrevet før forfatteren blev ansat på Skagen By- og Egnsmuseum, og Læsø hører kun under Nordjyllands Kystmuseums ansvarsområde for så vidt angår marinearkæologi.

Læsø 2009: A maritime archaeological survey (5) publiceret i *Maritime Archaeology*. Newsletter from Denmark. No. 25 2010, fordi den omhandler forhistorisk arkæologi og derfor falder uden for nyere tids område.

De øvrige publikationer fra Nordjyllands Kystmuseum og "forgængerne" for perioden før 1. januar 2009 (Skagen By- og Egnsmuseum, Bangsbo Museum og Sæby Museum) i årene 2007-2010 på nyere tids område, kommenteres og evalueres således:

Danske jern- og stålsværfter ca. 1850-2005 (1) er udgivet som en del af samarbejdet i Søfartspuljen 2007. Teksten er skrevet af fire forfattere, hvoraf Jan Hammer Larsen og Morten Karnøe Søndergaard er redaktører. Kun Jan Hammer Larsen var på daværende tidspunkt ansat på Bangsbo Museum. Det fremgår ikke, hvem der har skrevet hvad, og dermed er det ikke klart, hvor stor en del af bogen, der kan indgå i evalueringen af Nordjyllands Kystmuseum. Ifølge bogens forord er dens formål "*dels at give en introduktion til værfterne og deres aktiviteter, dels at skabe en nogenlunde samlet liste over værfter*" (s.5). Baggrunden for bogen er bl.a. "*manglen på en kortfattet og samlet historisk oversigt over de danske værfter*" (s.5). Publikationen indeholder et indledende kapitel, der overordnet ridser værfternes historie op. Derefter følger en værftsliste inkl. korte rids af enkeltværfternes historie. Til slut et kapitel om moderne værftsindustri og en litteratur- og kildeliste. Bogen er en syntese primært byggende på eksisterende viden. Den er velskrevet og giver for den uindviede læser et indblik i værfternes historie, som især det introducerende kapitel demonstrerer et stort overblik over, men dens forskningsmæssige værdi begrænses bl.a. af, at det er umuligt for læseren at gennemskue publikationens forhold til eksisterende litteratur pga. manglende litteraturhenvisninger. Bogen falder inden for ansvarsområdet søfartshistorie.

Publikationerne nr. 6, 8 og 10 er alle udgivet som en del af antologien *Nordjylland under Englandskrigen 1807-1814* (6, 8, 10). Det fremgår ikke af arbejdsplanerne, at tiden under Englandskrigene har været et prioriteret område.

Sæby – En af Danmarks mådeligste flækker (6) handler om udviklingen i Sæby i årene omkring Englandskrigen med fokus på konkurrencen med Fladstrand (Frederikshavn). Artiklen er et særdeles velskrevet eksempel på, hvordan den lokale historie kan sættes ind i en national ramme på en måde, så både den lokale og den nationale historie perspektiveres. Blandt andet artiklens fokus på, hvad der afgør en købstads stagnation eller vækst løfter den langt ud over kun at have lokal interesse. Artiklen baserer sig på primærkilder og sekundærlitteratur om Sæby og er et godt eksempel på, hvordan velformidlet forskning på en og samme tid kan henvende sig til både fagfæller og den historisk interesserede lægmand. Kildekritiske vurderinger flettes f.eks. elegant ind i teksten. Artiklen falder især inden for ansvarsområdet købstadshistorie, men omhandler også bl.a. søfartshistorie.

Artiklen "*En ubetydelig by, med nogen skibsfart*". *Fladstrand under Englandskrigen 1807-1814* (8) er en parallel til ovenstående, men med fokus på Fladstrand (Frederikshavn). Der er i sammenligning med publikation 6 tale om en mere traditionel kronologisk opbygget deskriptiv artikel med stor vægt på de lokale begivenheder i årene umiddelbart omkring krigen. Det er lødig lokal forskning, men i sammenligning med publikation 6 savnes de mere overordnede problematiseringer/perspektiveringer. Artiklen falder inden for ansvarsområdet købstadshistorie.

I artiklen *Den Nørrejske Roflotille* beskrives Kanonbådskrigen med vægt på kanonbådene fra den Nørrejske Roflotille på baggrund af bl.a. kilder fra Søetatens arkiver. Forfatteren har tidligere skrevet om emnet i museets årbog 1993. Der er tale om traditionel deskriptiv historisk forskning, der præsenteres på en let tilgængelig facon uden eksplicite teoretiske eller metodiske overvejelser, og uden at forfatteren i særlig høj grad forholder sig til den øvrige forskning i emnet. Artiklen falder inden for ansvarsområdet søfartshistorie.

Publikationerne nr. 4, 7 og 9 indgår i antologien *Fra reformation til enevælde. Renæssancen i Nordjyllands 1536-1660*, Nordjyske Museers Østkystnetværk 2007. To af forfatterne har også fungeret som redaktører. *Søvejen til Fladstrand – fra udmark til handelsplads* (4) omhandler søfarten omkring Vendsyssel. *Saltlandet* (7) er en rekonstruktion af Frederikshavns forhistorie som fiskerflækken Fladstrand og *Skagen i Renæssancetiden* (9) er en kort tekst om fiskeriet i Skagen og hvortil fisken blev distribueret. Tanken bag projektet er ved hjælp af de sparsomme og spredte kilder at beskrive, hvad der skete i Nordjylland i renæssancen. Der er ikke tale om en syntese, men om nedslag i forskellige lokaliteter, måske bestemt af hvilke kilder der har været mulige at fremskaffe (men det redegøres der ikke for). Det er særligt udviklingen i befolknings- og produktionsforholdene, der forsøges rekonstrueret. Bidragene er skrevet til lokalhistorisk interesserede borgere, og der lægges vægt på de faktuelle forhold, der lader sig udlede af kilderne, primære såvel som sekundære kilder. Det er prisværdigt at sammenskrive den eksisterende viden og få 'vredet' kilderne for information igen, men forskningsmæssigt havde det været endnu mere spændende, at få et samlet bud på hvad økologiske kriser, politiske forandringer og krigsførelse betød for Nordjylland (og dermed for Danmark) i denne periode frem for de mere lokalt bundne beskrivelser. For der er heller ikke tale om mikrohistorie eller ny kulturhistorie, hvor individers skæbner er omdrejningspunkt. Uden at kunne sige hvordan antologien fungerer som helhed, må det konstateres, at de tre bidrag er meget kildebundne og ikke rigtig løfter sig over beskrivelsesniveauet.

Publikationerne 11, 12 og 13 præsenterer forskning på internationalt niveau. De tre engelsksprogede artikler er alle trykt i anerkendte internationale fagfællebedømte tidsskrifter og lever op til det almene forskningsbegrebs kriterier om originalitet, transparens og gyldighed. De knytter sig til ansvarsområdet fiskerihistorie, men ingen af dem relaterer sig specifikt til projekter nævnt i museernes arbejdsplaner.

The Rise and Fall of the North European Mackerel Fisheries in the Nineteenth Century (11) omhandler det nordeuropæiske makrelfiskeri, herunder i Skagerak. Kun et sted i artiklen nævnes det danske makrelfiskeri eksplicit (s.118), mens der primært fokuseres på fiskeri fra lande som Irland, Sverige og især Norge. Artiklens relevans for museets ansvarsområde havde været væsentligt styrket, hvis oplysninger om fiskeriet fra danske havne og dansk kildemateriale i højere grad havde været inddraget.

The Nordic Shrimp Industry. State entrepreneurship, intellectual and industrial structures, c. 1895-1950 (12) omhandler og sammenligner rejefiskeriet i Norge, Sverige, Danmark og Island med fokus på bl.a. statslig involvering og videnspredning. Artiklen er et resultat af et nordisk forskningsprojekt støttet i 2004. Artiklens styrke er det komparative perspektiv, hvor især udviklingen i Danmark og Norge relateres til

hinanden, og artiklen er relevant i forhold til ansvarsområdet fiskerihistorie, men afspejler ikke i særlig høj grad museets arbejdsplan og bygger da også på forskning gennemført før den ene af forfatterne blev ansat på Nordjyllands Kystmuseum.

"Bilateral trade and fisheries development: the Anglo-Danish Trade Agreement, 1933" (13) undersøger konsekvenserne for fiskeindustrien af en handelsaftale fra 1933. Artiklen relaterer sig til ansvarsområdet fiskerihistorie, men det er ikke gennemskueligt ud fra arbejdsplanerne, hvorfor museet har valgt at prioritere forskning i dette specifikke delemne. Havde handelsaftalen f.eks. en særlig betydning for fiskeriet ved Nordjyllands kyster? Artiklens relevans for museet havde været mere klar, hvis den havde været et element i arbejdet med et overordnet emne, f.eks. mellemkrigstiden eller international handel og dens betydning for fiskeriet eller for Nordjylland.

Pervyjs forlis 1758. Historien om russerne i Vendsyssel (14) publiceret i Maritim Kontakt 32, 113-127, er en kildebaseret fremstilling af et forlis i Vendsyssel, der medførte en længerevarende indkvartering af russiske søfolk i små kystsogne. Vægten er på de søfartshistoriske kilder og i mindre grad på andre kulturhistoriske kilder. Der er stof til mere, men den korte artikel giver næsten kun fakta og lader perioden og lokalhistorien fungere som implicite forudsætninger.

En værftskrønike. Historien om Frederikshavn Værft fra begyndelsen i 1870 (15) er en slags rekvireret forskning (Bangsbo museum) – en virksomhedshistorie skrevet efter nedlukningen af Frederikshavn Værft. Det er en populærvidenskabelig bog, hvor værftets kronologiske historie rekonstrueres ud fra mange forskellige kilder, arkiver, aviser, optegnelser, erindringer og interviews, men helt uden brug af noteapparat. Bogen er formidende i sin form og bygger på en solid forskningsindsats uden at der er tale om originalitet eller om et metodisk eller teoretisk bidrag eller nybrud. Den sammenfatter eksisterende viden om lokalområdet, værftet og relevante personer, og fremstillingen virker veldokumenteret trods manglende redegørelse for valg af kilder.

Skagen – det handler om fisk (16), publiceret i Geografisk Orientering. Tema: 40 år på toppen, juni 2010, 572-577 er en kort fremstilling af Skagens historie med vægt på fiskerierhvervets udvikling, formidlet til geografilærere. Den er baseret på standardværker om områdets historie og er ikke i sig selv resultatet af et forskningsarbejde.

Skagen – Fiskerierhverv under omlægning (17a) og *Dansk fiskeri set i perspektiv* (17b), er begge publiceret i *Fiskeriet der forsvandt. Eksempler fra et dansk fiskerierhverv i opbrud 1990-2008*, som KUAS har støttet økonomisk. Bogen som helhed består af del-undersøgelser af fiskerierhvervets forandring siden 1990 i forskellige egne af Danmark. Det første korte bidrag om Skagen består primært af nogle gengivelser af nogle tabeller, nogle resultater fra andre undersøgelser samt nogle flotte fotos taget af forfatteren. Der er ikke tale om forskning, men om en oversigt. Det andet bidrag er en afsluttende, afrundende diskussion af erhvervets udvikling gennem kriser og tilpasning samt lidt om kystsamfundenes forvandling til udkant. Dette bidrag bygger på øvrige artikler og på egen forskning, men har mere karakter af et resumé.

Konklusion og anbefaling

Det er vanskeligt at evaluere dette museums forskningsproduktion i forhold til arbejdsplanen, da der er tale om nyligt sammenlagte museer, som endnu ikke har en fælles arbejdsplan, hvorfor vi ikke, for flere artiklers vedkommende, kan gennemskue sammenhængen til museet.

Vi vurderer, at publikationerne ikke er fuldt dækkende for museets faglige indsatsområder, som de er beskrevet i museets vedtægter (fiskerihistorie, søfartshistorie, købstadshistorie, herregårdshistorie, besættelsestid, skolehistorie og turisthistorie). Flere af indsatsområderne er overhovedet ikke repræsenteret i publikationerne, der især er fokuseret om fiskeri- og søfartshistorie og artikler til to antologier om hh. renæssancen i Nordjylland (4,7,9) og Nordjylland under Englandskrigene (6,8,10). Det anbefales, at museet arbejder på at få bredt sin forskning ud, så den afspejler en større del af indsatsområderne. Der ligger mange

kulturhistorisk interessante temaer, der kunne tages op inden for den brede paraply 'kystmuseum', og med et endnu større forskningsmæssigt udblik.

En samlet vurdering af forskningen på nyere tids område munder ud i, at størstedelen af den tilsendte forskning består i lødlig forskningsformidling, som henvender sig til den lokale offentlighed og ikke til forskerkolleger, hvilket bl.a. indebærer, at der ingen eller meget få eksplicitte metodiske og teoretiske refleksioner er. En del publikationer mangler kilde- og litteraturhenvisninger. Der er tale om publikationer, som for manges vedkommende ikke kan betegnes som forskning ud fra det almene forskningsbegreb. At lokalhistorisk forskning ikke behøver at forblive på et deskriptivt niveau uden sammenhæng med den øvrige forskning, selvom den (også) formidles til den lokale offentlighed, er artiklen "Sæby – en af Danmarks mådeligste flækker" (6) et godt eksempel på, og vi kan anbefale, at museet arbejder videre i det spor.

Det vurderes som positivt, at museet publicerer internationalt i anerkendte fagfællebedømte tidsskrifter, men det er vanskeligt at vurdere, hvor relevante de engelsksprogede artikler er for museet og dets lokalområde. Man kan diskutere om lokalmuseers forskning altid skal have en specifik, identificerbar lokal relevans, men vores fornemmelse er, at den internationalt publicerede forskning er foregået helt uden forbindelse til museets øvrige aktiviteter. Vi anbefaler, at museet i højere grad arbejder med prioriterede forskningssatsninger, der har en mere klar sammenhæng med museets øvrige arbejde.

Det vurderes som positivt, at museet i sin forskning i høj grad samarbejder med andre institutioner, f.eks. Søfartspuljen, Fiskeri- og Søfartsmuseet, Nordjyske Renæssancestudier og Nordjyske Museers Østkystnetværk.

Hovedindtrykket er, at der er oparbejdet et stort kendskab til lokalområdet og til kilderne til regionens historie, men at denne viden kun i begrænset omfang bruges til at komme i dialog med andre forskningsmiljøer.

København den 15. august 2011

Lene Otto
Lektor, ph.d.
Københavns Universitet

Louise Skyggebjerg
Direktør, cand. mag.
Arbejdermuseet